Osmanlı Devleti'nde Yenileşme Hareketleri

Cevap Anahtarı · Kısa Çözümler

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 **1-b 2-a 3-c**
Matbaa 1727'de, Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması 1826'da gerçekleşmiştir.

2 **a) İbrahim Müteferrika b) Nizam-ı Cedid c) Takvim-i Vekayi**
Takvim-i Vekayi 1831'de II. Mahmud Dönemi'nde çıkarılmıştır.

3 **D – D – Y – D**
Tanzimat Fermanı ile padişah yetkilerini ilk kez kendi eliyle sınırlamıştır.

4 **C**
Yeniçeri Ocağı 1826'da II. Mahmud Dönemi'nde kaldırılmıştır.

5 **Pasarofça Antlaşması (1718) ile başlamış, Patrona Halil İsyanı (1730) ile sona ermiştir; 12 yıl sürmüştür.**
1730 - 1718 = 12

6 **Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması (Vaka-i Hayriye)**
1826'da II. Mahmud tarafından kaldırılmış, yerine Asakir-i Mansure-i Muhammediye kurulmuştur.

7 **A**
Daimî elçilikler Londra, Paris, Berlin ve Viyana'da açılmıştır.

8 **Örnek: Avrupa'nın bilimsel, askerî ve teknolojik gelişmelerinin gerisinde kalması; toprak kayıpları yaşayarak eski gücünü kaybetmesi (devleti yeniden güçlendirme isteği).**
Yeniliklerle devletin eski gücüne kavuşması amaçlanmıştır.

9 **D**
Böylece devlet işleri bölümlere ayrılarak daha düzenli yürütülmüştür.

10 **Örnek: Kitaplar el yazmasına göre çok daha hızlı ve çok sayıda basıldı; kitaplar ucuzladı ve daha çok kişi bilgiye ulaşabildi.**
Matbaa bilginin yayılmasını hızlandırmıştır.

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 **Örnek: Lale Devri: Matbaa, Tulumbacı Ocağı, imar faaliyetleri. Ortak: Avrupa'daki gelişmeler örnek alındı, Avrupa'ya elçi gönderildi. III. Selim: Nizam-ı Cedid ordusu, daimî elçilikler, İrad-ı Cedid Hazinesi.**

Lale Devri daha çok kültür ve imar, III. Selim Dönemi daha çok askerî alanda yoğunlaşmıştır.

12 **B**

Takvim-i Vekayi 1831'de, Tanzimat Fermanı 1839'da (XIX. yüzyıl) yayımlanmıştır. Matbaa 1727'de Lale Devri'ndedir.

13 **D**

Yeni vergilerle toplanan gelirler Nizam-ı Cedid ordusunun ve ıslahatların giderlerine harcanmıştır.

14 **Disiplinini yitiren ve sık sık isyan eden Yeniçeri Ocağı yeniliklerin önünde bir engeldi. Ocağın kaldırılması yenileşme hareketlerinin önünü açtığı için bu olay devlet açısından hayırlı sayılmıştır.**

Yerine çağın koşullarına uygun Asakir-i Mansure-i Muhammediye ordusu kurulmuştur.

15 **1-c 2-ç 3-a 4-b**

II. Mahmud birçok alanda köklü yenilikler yapmıştır.

16 **A**

Ferman ile halka can ve mal güvenliği, eşitlik gibi haklar tanınmıştır.

17 **Nitelikli iş gücü eksikliği – Ulaşım ağlarının yetersizliği (ucuz Avrupa mallarıyla rekabet edilememesi de kabul edilir).**

Fabrikalar açılmış ancak bu eksiklikler başarıyı sınırlamıştır.

18 **İstanbul'da ahşap evlerin çok olması nedeniyle çıkan büyük yangınlara karakollardaki askerlerin ve halkın müdahalesi yetersiz kalıyordu. Günümüzdeki karşılığı itfaiye teşkilatıdır.**

Tulumbacı Ocağı 1720'de kurulmuştur.

19 **C**

Kara Mühendishanesi subay yetiştirmek için açılmıştır.

20 **Örnek: Halk ülkede ve dünyada olup bitenleri öğrenmeye başladı; yeni fikirler daha hızlı yayıldı ve kamuoyu oluştu.**

Gazeteler iletişim ve düşünce hayatını canlandırmıştır.

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 **Ulaşım ağlarının yetersizliği (malların limana geç ulaşması) ve nitelikli iş gücü / teknoloji eksikliği (makineyi onaracak yerli ustanın olmaması).**

Kalıcı sanayileşme için yol, teknoloji ve yetişmiş insan gücü gerekir.

22 **İç amaç: Devletin iç düzenini iyileştirmek, halkın devlete güven ve bağlılığını artırmak. Dış amaç: Avrupa devletlerinin Osmanlı'nın iç işlerine karışma baskısını azaltmak.**

Ferman ile halka temel hak ve güvenceler tanınmıştır.

23 **Örnek: El tezgâhlarıyla üretim yapan Osmanlı esnafı rekabet edemeyip atölyelerini kapattı.**

Sanayileşme çabaları üretimde yaşanan sorunlara bir cevaptır.

24 **B**

Engeli ortadan kaldırmak yeniliklerin kalıcı olmasını sağlamıştır. Matbaa Lale Devri'nde kurulmuş, Tanzimat Abdülmecid Dönemi'nde ilan edilmiştir.

25 **Örnek: Askerî: Nizam-ı Cedid ordusu / Mekteb-i Harbiye. Sosyal: Tulumbacı Ocağı / posta teşkilatı. Kültürel: İlk Türk matbaası / Takvim-i Vekayi. Ekonomik: Beykoz'da kâğıt fabrikası / İrad-ı Cedid Hazinesi.**

Yenilikler zamanla birçok alana yayılmıştır.

26 **Örnek: Mekteb-i Harbiye bugünkü Harp Okulu'na; Mekteb-i Tıbbiye bugünkü tıp fakültelerine; Takvim-i Vekayi bugünkü Resmî Gazete'ye; Tulumbacı Ocağı itfaiyeye temel oluşturmuştur (ikisi yeterlidir).**

Yenileşme hareketleri modern Türkiye'nin kurumlarına zemin hazırlamıştır.

27 **B**

Avrupa'da ortaya çıkan bu akıma "Türk modası" denir.

28 **Yirmisekiz Mehmed Çelebi geçici bir görevle gönderilmişti; III. Selim ise Avrupa başkentlerinde sürekli (daimî) elçilikler açtırdı. Bu değişim, Osmanlı'nın Avrupa'yı sürekli ve yakından takip etme ihtiyacını fark ettiğini gösterir.**

Diplomasi yenileşme sürecinin önemli bir parçası olmuştur.

29 **C**

"En önemli" değerlendirmesi kişiden kişiye değişen bir yorumdur.

30 **Örnek: Kültür: İlk Türk matbaası. Sağlık: Çiçek aşısı, karantina, Mekteb-i Tıbbiye. Yönetim: Nazırlıkların kurulması, Tanzimat Fermanı (iletişim: posta teşkilatı, ekonomi: fabrikalar).**

Yenilikler ordudan başlayıp birçok alana yayılmıştır.